

120 ГОДИНИ УНИВЕРСИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА ПРИ СУ “СВ.КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ”

Д-р Анна Ангелова, директор на Университетската библиотека,
E-mail: anna@libsu.uni-sofia.bg

Университетска библиотека

ситет без добре уредена библиотека. Университетската библиотека има щастлива съдба, защото в годините на нейното съграждане с нея трайно свързват имената си големите български учени акад. Александър Теодоров-Балан — пръв ректор на Софийския университет, акад. Любомир Милетич — пръв библиотекар и акад. Стоян Аргиров — основоположник на българското библиотекознание и пръв директор на библиотеката, който има основната заслуга за превръщането ѝ в модерна европейска институция. Най-авторитетните български учени с огромна амбиция и всеотдайност се заемат с нелеката задача да изградят първата българска научна библиотека [създадена след Освобождението — бел. ред.]. Само шест години след основаването на библиотеката в рапорт на ректора проф. Емануил Иванов е отбелязано: “библиотеката на Висшето училище не е богата, но е съставена от най-добрите съчинения по

Точно 120 години ни делят от онзи далечен 29 октомври, в който председателят на съвета на преподавателите при Висшия педагогически курс Александър Теодоров-Балан отбелязва в протокол № 5 — “да се положи основата на библиотека, необходима и за учители и за ученици”. Началото, повече от скромно, е поставено с дублетните екземпляри, подарени от народните библиотеки в София и Пловдив и библиотеката на ученическото дружество “Познай себе си” при Петропавловската семинария в Лясковец — общо 4242 тома. Още при създаването на библиотеката е посочена ясно и категорично посоката на нейното развитие:

- “да събира и пази българската книжнина до възможната степен пълно;
- да събира и пази чуждата литература като най-важна част от фонда на библиотеката”.

Безспорен факт е, че следосвобожденското знание и наука в България се зараждат в първия български университет. Азбучна истина е, че не може да има достоен универ-

историко-филологически и физико-математически дисциплини и в това отношение тя може да се приравни с всяка една европейска библиотека”. И понеже библиотеката е “нова”, Балан упорито настоява да се набавят “стари книги — извори, защото без тях духът на изследователят се кърши и не добива полет ни нависоко, ни нашироко ...”

Събрала неопценимо богатство и съхранила за бъдните поколения безценни образци, днес Университетската библиотека е сред основните национални книгохранилища. Библиотеката съхранява почти пълно българската старопечатна книжнина. Поколения читатели са имали шанса да се докоснат до вечните български книги: “Неделника” на Софроний Врачански, прочутия “Рибен буквар” на д-р Петър Берон, Ботевите вестници, първото българско списание и редица други национални книжовни паметници.

Библиотеката притежава най-богатата колекция от чужда научна литература от XVI, XVII, XVIII и XIX век. Сред ценните издания са: най-старата математическа книга в България — първото печатно издание на трудове на древногръцкия математик Архимед от 1544 г.; първата книга по тракология — “История на тракийските царе” от Феликс Кари (1752 г.); първата книга по славянска филология — “Основи на славянския език” от Йозеф Добровски (1822 г.); трудът на бащата на историческата наука Джанбатиста Вико “Основание на новата наука за общата природа на нациите”— немски превод от 1822 г. и др.

Библиотеката ревниво пази богата колекция от уникални библиофилски издания, книги с автографи, картографски издания, както и ценните лични библиотеки на професорите Иван Шишманов, Любомир Милетич, Михаил Драгоманов, Боян Пенев, Георги Златарски, Атанас Иширков и др.

Предизвикателствата на днешния ден налагат промени дори на такива консервативни по своята същност институции, каквито са библиотеките. Университетската библиотека “Св. Климент Охридски” прекрачи своето второ столетие обновена, модерна и съизмерима с постиженията на днешния ден. Тя е първата автоматизирана българска библиотеката с действащ електронен каталог от 1992 г. Постиганията на новите информационни технологии могат да се видят както в читалните така и в центъра за автоматизирано библиотечно обслужване. От настоящата година библиотеката ще предложи на своите потребители и първите собствени електронни ресурси — платформата “Издания на Софийския университет „Св. Климент Охридски”.

Днес библиотеката и библиотекарите са изправени пред поредното предизвикателство на времето, взаимоотношението *писано слово — електронен текст*. Сред налагащото се тотално господство на обкръжаващата ни виртуална среда от различни специалисти все по-често се чува въпросът дали това не е край на епохата на Гутенберг, а читателите са изправени пред трудния избор между “мишката” и книгата.

А тя книгата, устояла на времето, съпричастна на превратната човешка история, ще продължи да съхранява и да предлага нови прочити, идеи, открития.

Днес представяме на вашето внимание една малка част от книжовните паметници, изграждащи патримониума на Университетската библиотека. Това са книгите, които Стоян Аргиров определя като “забележителни”. “Една книга, пише той, може да бъде забележителна защото е с твърде ранен произход; защото е написана или издадена от някой особено прочут автор или издател; защото разглежда някой много особен предмет; защото се отличава от другите книги по своята великолепа и скъпа или с особен вкус изработена външност или защото произлиза от някоя прочута печатница; защото се отличава по нейния обем и форма и най-после защото е имала някоя странна съдба или напомня за забележителни събития и лица.”

Слово, произнесено по случай 120-годишнината на Университетската библиотека при Софийския университет „Св. Климент Охридски” и откриване на нейната изложба, посветена на юбилея.